

לנו יותר מזל ממה ששיעורנו. אין אף ארץ שכלפי חוץ נראית כליכך מאוחדת כמו ישראל, אך כלפי פנים שסועה במחלוקות וקינאה אישית, הנובעות מגושי המהגרים שהקימו אותה. כל משרד ממשלתי עשוי שתיועבר של יריבויות סיעתיות ואישיות, כל שרות נדבק במחלוקות קשות וקנאיות, שהן כנראה חלק מן האופי היהודי. ביוזעני זאת, קשה לי לתאר שאפשר יהיה להפיק איפעם הערכה אובייקטיבית ומוסכמת, מהחומר המוגש עלידי שרותי הביון המזוינים.

קומנדו במיטה

★ היה פקיד זוטרי במשרד ממשלתי, שהכרונוקו היטב, אשר אירח את אנשי האו"ם ביד הרבה, הרבה מעל לאפשרויות של משכורתו הדלה. מכיוון שהצלחנו לחדא שלא היתה לו כל הכנסה נוספת מוצהרת, החלטנו לחקור בקשר אליו והנערות הישראליות המושכות, שמילאו את ביתו וסייעו לו לארח את אורחיו מהאו"ם. במעט התמדה גילינו שיצורים מגרים אלה שוחררו משרות צבאי, לתפקידים מיוחדים. תפקידיהן היו כליכך מיוחדים, שכינינו אותן "הקומנדו". אחיות נוספות של מיסדר זה גילינו גם בתל-אביב ובטבריה.

תאונת-דרכים — או ניסיון לרצח?

★ חקירות ממצות יותר הצביעו על אחד ממשקיפיו, שהתחלנו להתחקות אחר פצו-לוחו. ידיעות נוספות הוכיחו, שהוא מנסה לפתוח "שרות דואר" קבוע מתל-אביב דרך טבריה ודמשק לביירות. מסלול-הברחה כזה הופעל זמן ממושך בידי משקיף אחר, והוסל רק משום שהמשקיף עזב. מהקשרים שיצר, שוכנע (קצין הבטחון הראשי) הנסון, שהמסלול החדש נקבע במטרה להבריח ידיעות ולא סחורות. יתכן שיועברו בגיפ כמה חפצים חסרי ערך לשם הסחואה, אך הוא לא השאיר בספק מי המדינה שעמדה לדעתו מאחורי פעולה זו. הנסון גילה את מועד הפעולה הראשונה, ואמר לי שהוא מתכוון לצאת בעקבות המבריח חים לאורך כל הדרך. אני זוכר רגע זה בבירור. הוא נראה כל כך בוטח בעצמו ומסוגל לשמור על עצמו.

איחלתי לו הצלחה. היה עלי לסוס לקהיר באותו לילה, כדי למסור לדאג דו"ח. הוא היה בדרכו חזרה מלאוס, ועמד להיפגש עם הנשיא עבד-אלנאצר.

... הודעונית למיקרא ההודעה: הנסון נפגע קשה בתאונת-דרכים ושכב במצב קשה בבית-חולים בחיפה. קימטתי את התפק והכנסתי לכיס, ונזכרתי בשיחה שהיתה לנו זמן קצר קודם לכן. גם אז וגם עתה אני בטוח לחלוטין, שזו לא היתה תאונה רגילה. אך ידעתי שלעולם לא אוכל להוכיח זאת.

שיבתי הביתה לירושלים היתה ענומה. הנסון היה חולה אנוש כתוצאה מפצעיו. אי אפשר היה להעבירו מבית-החולים בחיפה במצב של חוסר-הכרה. הצחת הרפואי טיפל בו היטב, וילדו יושב ישראלי משרות-הביון שלא עזבו לרגע.

לא יכולתי לסבול את המחשבה, וניסיתי לגרש ממוחי את המחשבות על המקשיב העירני שרשם כל מה שהנסון אמר כשהוא צר או מתוך שינה, כל השאלות ששאל וההודעות שאולי ניסה לשלוח למטהו. במקום זה התרכזתי בחקירת נסיבות התאונה.

כמו ששיערת, לא היה אפילו שמץ של עדות שיוכיח מה שבטוח אני כי קרה. מכוניתו של הנסון התהפכה לאור היום, בפיתול חד בדרך מטבריה לחזרה. קרונות עמוסים מוזקק של שמן-זיתים עברו שם זמן קצר לפני כן, בדרכם מן הכרמים, והשמן הבלתי מוזקק נשפך על הכביש ועשה אותו יותר חלק ומסוכן מקרה.

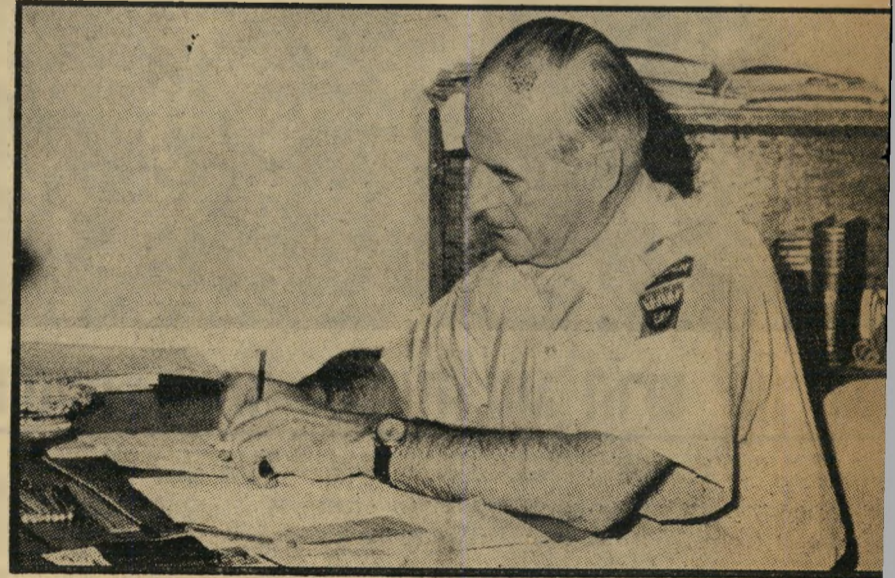
אך בעונה זו של השנה, זה דבר רגיל, כי מסיק הזיתים בעיצומו. הכרנו את הסכנה וידענו לעקוף את הכתמים המסוכנים. גם הנסון היה בחדאי עושה כך, כי הוא היה נהג זהיר. בדיקה מדוקדקת של הדרך והעצים לצידיה לא נשאה כל פרי שיכול היה לקדם את חקירתנו. גם כאשר מסרתי את המכונית לבדיקה, שבה פורקה ממש לגורמיה, לא נמצא כל סימן של חבלה בה. כמו ששיערת, הכל היה בסדר גמור. לכאורה היתה זו תאונה רגילה בהחלט.

אך זה לא היה רגיל לגבי הנסון, שמאז לא החלים לגמרי. מחיפה הביאוהו לירושלים, לבית-החולים הצרפתי שבצד הירדני. כל הפציו הוחזרו, מלבד יומן-כיס, ש"לא נמצא". יותר מאוחר נשלח הנסון המיסכן חזרה לשבדיה, לשהיה ממושכת בבית-חולים, ואף כי חזר לירושלים זמן קצר לפני שיצאתי לקונגו, צר היה לי לראות שהוא נותר כצל מדמותו הקודמת. זה היה יום עצוב לאו"ם, בו קצין מוכשר ונאמן זה הוצא מכלל פעולה. הוא הצטיין בעבודתו כקצין בטחון מבריק, שמדע על סף פיצוץ פרשה של שחיתות וריגול. עתה היה מחוץ לקרב. שלא כמו שבדי אחר, פולקה ברנדוט, היה לו המזל להישאר בחיים. אך לדעתי יש לחרות את שמו בין שמות אלה שהקריבו עצמם באותה רוח התנדבות.

נציג ישראל מאיים

(אחרי הפשיטה הישראלית על נוקייב, בחופה הצפוני-מזרחי של הכינרת, הוזמן פון-הורן להעיד בפני מועצת הבטחון, שדנה בתלונת סוריה על הפשיטה. לפני פתיחת הישיבה, בא לבקר נציגה הקבוע של ישראל באו"ם, מיכאל קומיי.)

★ הוא גבר מנומס ובעל קול נעים, שלא הותיר אצלי ספק שהפכתי נושא "לעצות בעלות כוחות טובות", למרות ששיחתו תובלה היטב בהכרזות של "ידידות ישנה", היה ברור לגמרי שהוא בא להפחיתנו. מוטב, יעץ לי, לשכוח את הרעיונות המיושנים של האו"ם להשיט סירת

פון הורן ליד שולחן-הכתיבה שלו, בארמון הנציב העליון בירושלים. בספרו אינו מסתיר את אהדתו לערבים, ואכזבתו המרה מהישראלים. הוא נז מנלה, כי ישראל האשימה אותו רשמית במסירת ידיעות צבאיות ואחרות לערבים.

מרגל?

התקפת סרט?

חייל ישראלי באחת השוחות של נוקייב, על חוף הכינרת. ישראל הודיעה, כי הפעולה של מרט 1962 באה לחסל מוצב סורי, שירה על ספינות ישראליות. פון הורן דיווח לאו"ם: לא היה שם שום מוצב.

סיוור על הכינרת; הרעיון נולד מת ויש לוותר עליו, כי ים כינרת הוא שטח ישראלי ריבוני. הוא ידע שדבר זה הוברר לי כבר בירושלים. אחרי הכל — מדוע אבזבו זמן על דרישות אשר ידעתי כי הישראלים מתנגדים להן? יהיה זה נבון יותר לשמוע לעצותי — אחרת יהיו חיי הרבה פחות נוחים.

... הנציג הסורי שאל אם, במשך ההתקפה האחרונה, נכבשה או נהרסה עמדה סורית מבוצרת. התשובה שהכנתי בכתב היתה ברורה לגמרי: על סמך הדו"חות שקיבלתי ממשקיפי — שביקרו באזור המפורו שלוש פעמים — הייתי משוכנע כי לא נמצאה שם עמדה מבוצרת. שום עמדה מבוצרת — הרוסה או עומדת עדיין על תילה — לא נראתה בנוקייב.

ידעתי שכל המנגנון הרשמי של מדינת ישראל יופעל נגדי. בלי ספק, כבר הפכתי מטרה להקפה מרוכזת, מתוכננת באותה קפדנות כמו פעולתם הצבאית נגד הסורים. ידעתי גם, כי עד כמה שמובר בתפקידי בישראל — אני אדם גמור. שעה שהקשתי לקומי מציון בפני מועצת הבטחון נקודת-ציון מוסיימת על המפה, בה נמצאה העמדה המבוצרת שהותקפה; ומציע להראות למטה המשקיפים רשימה של הנשק והציוד הצבאי שנתפס; ומצהיר שנמצא שבוי סורי אשר יכול להעיד כי העמדה אמנם הוחזקה בידי כוח צבאי סורי של הצבא הסורי — נזכרתי בשיחתנו מלפני ימים אחדים: האיורים המוסוטים, הרמוזים שחיי יכולים להיות קשים מאוד.

המוכרי הכללי או תאנס הציע שאכין תשובה בכתב לנאומי של קומיי. התקשרתי עם ירושלים, לבדיקה מחודשת של הפרטים. בזמן שחכתי לתשובה לא היה לי ספק שהמשקיפים שלי עשו עבודתם היטב וביעילות. ואכן כך היה. כשהמברק הגיע, ידעתי שבטחוני היה מוצדק. הייתי מסוגל לנסח את ההערות שאו טאנט ביקש, בהסתמך על ידיעות שלא היה בהן כדי לשמח את ליבו של מיכאל קומיי.

מכיוון שדו"ח זה היפנה את מלוא הזעם הישראלי הבלתי-מרוסן נגדי, ברצוני להביאו כאן כלשונו, כפי שחולק בין חברי המועצה. הזכרתי להם שב-5 לאפריל הביא מר קומיי ציון מסוים במפה — 21090-21645 שאותו ציין כמקום המדויק של עמדות סוריות "מבוצרות", שהישראלים התקיפו. סגני דיוח, ששני הקצינים שתקרו את המיקרה כ-15 ו-16 למרץ היו קרובים למקום המצויין. הם עברו על כל השטח בעצמם, או בדקו אותו חזותית.

הם לא ראו שום עמדות מבוצרות. שני המשקיפים — ואחד מהם היה קצין תותחנות, הבקי באיתור נקודות-ציון על הקרקע — חזרו והדגישו שלא היתה עמדה מבוצרת בשטח, אף כי גילו כמה שוחות לא עמוקות. סוג זה של שוחות אפשר לחפור תוך שעתים, ואכן היו אנשי הכפרים חופרים כמותם לצרכי ניקוח. היו אלה מסוג השוחות שבעבר היו חופרים אותן חיילים בעת ההתקפה, ואשר ספקו מחסה לחייל בודד או שניים. אי אפשר בשום אופן לתאר אותם כ"עמדות מבוצרות".

... כאשר גינתה מועצת הבטחון את ישראל, אימצה את המלצותי לחיזוק מטה המשקיפים, וקראה לשני הצדדים להפעיל מחדש את ועדות שביתת-הנשק המעורבות, לא היו לי כל אשליות לגבי העתיד. איומי של קומיי היו עדיין טריים בזכרוני. ידעתי שזה רק עניין של זמן.

בצל הקבורה בבית-לחם

★ לא הערכתני נכונה את כוח-ההשמצה של ישראל. (בשבו לירושלים) הבינותי כי יריבתי החתיקה, הגברת מאיר, פתחה בקרב — הפעם עם מישקולת-עופרת חדשה בכפפותיה. "אתה מבין, גנרל", אמר לי ויוייה בעדינות, "הנקודה שהיא מנצלת היא האפשרות, שלולא היית בטכסי-הקבורה של הגברת פון-הורן — היו העניינים מתפתחים אחרת בנוקייב." "אלוהים! אמרתי."

ויוייה, שהוא צרפתי מאד, משך את כתפיו. "הירגע, גנרל יקר. אל תעציב את עצמך. אתה יודע עם איזה מין אנשים יש לך עסק."

הכרתי אותם היטב. אבל ההאשמה הבלתי-מבוססת כאבה לא פחת בשל כך. חשבתי על הישראלים המתכננים את התקפתם שעה שאשתי סקארלט המיסכנה גססה, והם מונעים בזדון את המשקיפים שלנו מלהתקרב אל מקום הכנותיהם החשוכות, ואחר כך פותחים בהתקפה הלילית, בטוחים בידיעה כי ראש המטה של האו"ם עסוק בקבורת אשתו, הרחק בבית-לחם. ועתה, כאשר קמה נגדם דעת העולם, הם משתמשים באמתלה זו כדי להאשים אותי בהזנחת תפקידי, ורומזים שאילו הייתי עושה את עבודתי כהלכה, היה הצבא הישראלי פועל בצורה שונה לגמרי וחושב פעמיים לפני שיתקוף את הסורים הרשעים.

הגנרל — מרגל!

★ ערב אחד בניו-יורק צילצל הטלפון במשרדו של ראלף בניץ. דיבר סגן ראש המישלחת הישראלית. הוא סיפר לראלף, כי זה עתה קיבל מירושלים הודעה "דחופה ביותר", הכוללת אינפורמציה חשובה ביותר, וכי חיוני שהוא ישוחח איתו מייד. ראלף, שכבר היה באיחור, ענה לו שהוא אינו פנוי באותו ערב, וכי העניין יצטרך להידחות עד למחרת. אבל תשובתו הקריירה עוררה מבול כזה של תחנונים, שהוא הרגיש את עצמו חייב להזמין אליו הביתה באותו ערב.

אך הגיע ראלף לביתו בפורסט היל, ובקושי הספיק להסיר את מעילו, נשמע צילצול דחוף של הפעמון. מיד הופיע האורח, שהחל צועד הלך וחזור על שטיחו של ראלף, והסביר כי לא קל לו למסור חדשות כאלה למארחו. כבעס כלשהו אמר לו ראלף לגשת לעניין, והסוד הנורא יצא לאור — שהגנרל פון-הורן נתגלה מעביר באופן שוטף ידיעות צבאיות, מדיניות וכלכליות לערבים, בעת ביקוריו האחרונים בעזה ובקאהיר.